

Bulletin

Raad van Kerken Arnhem

In dit nummer:

- **Gebed voor het nieuwe jaar**
- **Geweten van de natie - Column door Klaas Eldering**
- **Week van gebed voor eenheid – 16 t/m 23 januari**
- **Thee met thema van januari uitgesteld naar volgende seizoen**
- **Uit de landelijke en wereldwijde oecumene**
- **Korte berichten**
- **In memoriam Desmond Tutu**
- **Kerstgroet STIOC**
- **Geestelijke verzorging in Rijnstate**
- **“Hoopvol Arnhem” – ChristenUnie Arnhem zoekt contact met de kerken**
- **Colofon**

Digitale nieuwsbrief nr. 103

12 januari 2022

Verschijnt maandelijks

Volgende edities:

9 februari (kopij 3 februari)

9 maart (kopij 3 maart)

13 april (kopij 7 april)

11 mei (kopij 5 mei)

Gebed voor het nieuwe jaar

*Mogen we dit nieuwe jaar de weg naar binnen kunnen gaan,
opdat onze onzekerheid een vermoeden wordt van de toekomst
en we het geloof dat ons draagt vrij kunnen ontdekken,
allen samen, met open grenzen en open harten.*

*Mogen we dit nieuwe jaar bereid zijn om op weg te gaan,
opdat onze angst tot moed wordt om recht te doen aan het leven
en we alles waar we ons druk over maken los kunnen laten,
solidair met hen die hun thuis moesten verlaten.*

*Mogen we dit nieuwe jaar iedereen bij ons welkom heten,
opdat ons wantrouwen tot vertrouwen wordt in het bestaan
en we de liefde voor mensen nabij en ver weg kunnen delen,
zonder voorwaarden en beperkingen.*

*Mogen we ons bloot durven geven zonder schaamte en woede.
Mogen we elkaar kunnen omhelzen zonder paal en perk.
Mogen we met iedereen die in ballingschap moet leven,
ons brood, ons huis en het open einde van ons verlangen delen,
God in ons midden, een vreemdeling zoals wij.*

Broeder Thomas Quartier, benedictijnermonnik, hoogleraar theologie aan de Radboud Universiteit en dit jaar Theoloog des Vaderlands.

Overgenomen uit de Nieuwsbrief van de Raad van Kerken in Nederland (januari 2022)

COLUMN door Klaas Eldering

Geweten van de natie

Dit nieuwe jaar begon met de uitvaart van bisschop Desmond Tutu, die 2^e Kerstdag overleed. Op Wikipedia lees ik dat hij in Kaapstad in een eenvoudige dennenhouten kist werd *geopenbaard*. Nou, dat openbaringsmoment was al eerder, dacht ik – sinds hij het geweten van de natie werd in Zuid-Afrika. Geweten van een regenboog-natie: een enorme diversiteit van mensen.

Destijds keek ik af en toe naar een zitting van de Commissie voor Waarheid en Verzoening; als de dag van gisteren zie ik voor me, hoe enkele zwarte mensen hun verhaal doen. Zó schokkend, dat bisschop Tutu huilend voorover valt met zijn gezicht op de tafel. Het fragment dat ik terugvond laat niet meer zien, dat hij zelfs onder de tafel rolde van verdriet; die last kon hij niet meer dragen. Hij kon het niet meer aanzien of aanhoren....

(zie https://www.youtube.com/watch?v=YY-ee1hhghQ&ab_channel=60Minutes vanaf 5:15-5:40).

Net kwam het bericht, dat in Groningen weer gas geproduceerd gaat worden. Contractuele verplichtingen naar Duitsland toe. Zal vast wel. Ik heb noch minister Blok, noch premier Rutte ondraaglijk zien huilen vanwege het leed van de Groningers – integendeel. Waar zijn nu de grote mensen? Wie trekt zich het leed aan van hen in Nederland, die in de verdrukking zitten, die niet gezien of gehoord worden? Is er in de kerken of in het nieuwe kabinet, in de rechterlijke macht of onder de gewone mensen iemand te vinden, die uitgroeit tot geweten van de natie?

Klaas Eldering is emeritus predikant van de PKN. Zijn laatste gemeente was de PG Velp.

Week van gebed voor eenheid

16 t/m 23 januari 2022

Traditiegetrouw houden we in Arnhem weer de gebedsweek voor eenheid.

Onder de nodige voorbehouden hebben we weer een gevarieerd aantal kerken enthousiast gevonden om mee te doen aan de jaarlijkse gebedstocht door de stad. Elke dag in de week wordt in een andere kerk een viering of gebedsuur gehouden en op zaterdag organiseren we een

wandeling. Grotendeels zal dit ook online te volgen zijn. Alle details, adresgegevens en ook komende (!) updates in het programma zijn op internet te vinden:

www.weekvangebedarnhem.nl

Zondag 16 januari, 10:15 uur, oecumenische viering in/vanuit de **Nieuwe kerk**

Maandag 17 januari, 20:00 uur, gebedsuur in/vanuit de Koepelkerk

Dinsdag 18 januari, 20:00 uur, gebedsuur in/vanuit Stadsklooster Arnhem

Woensdag 19 januari, 20:00 uur, gebedsuur in/vanuit Rafaelgemeente Oase

Donderdag 20 januari, 9:00 uur, gebedsuur in de Johanneskapel

Donderdag 20 januari, 20:00 uur, gebedsuur in/vanuit de **Parkstraatkerk**

Vrijdag 21 januari, 12:30 uur, Coventry-gebed in/vanuit de Waalse kerk

Vrijdag 21 januari, 17:00 uur, vespers vanuit Abdij Koningsoord

Zaterdag 22 januari, 10:00 uur, gebedswandeling door Park Sonsbeek

Zondag 23 januari, 10:00 uur, oecumenische viering in/vanuit de Lucaskerk

Al deze data en tijden zijn onder voorbehoud -Deo Volente- en mogelijk zullen niet alle bijeenkomsten te bezoeken zijn. De meeste zullen in ieder geval wel online te volgen zijn.

Tijdens de Week van gebed voor eenheid in 2022 staan miljoenen christenen vanuit de hele wereld stil bij de ster van Bethlehem. Een licht dat schijnt in het duister en de weg wijst naar Jezus. Daarin ligt een oproep voor ons als christenen. Ook in Arnhem. De centrale Bijbeltekst komt uit Mattheüs 2 vers 2: 'Wij hebben zijn ster zien opgaan en zijn gekomen om Hem te aanbidden'. Het materiaal voor de gebedsweek is dit jaar voorbereid door christenen uit het Midden-Oosten. Als kleine, kwetsbare gemeenschap leven zij in een regio waar spanningen en gewelddadige conflicten aan de orde van de dag zijn en waar eenheid vaak ver te zoeken is. Meer dan ooit heeft het Midden-Oosten een hemels licht nodig om de volken daar te leiden. De ster van Bethlehem is een teken dat God met zijn volk meegaat, hun pijn voelt, hun geschreeuw hoort en hen compassie betoont.

Zoals elk jaar doen we ook in Arnhem van harte mee aan deze gebedsweek. Vanuit onze plaatselijke Raad van Kerken en Hart voor Arnhem zijn verschillende kerken benaderd om invulling te geven aan vieringen en gebedsuren. We hebben weer een mooi programma kunnen samenstellen, met dagelijks momenten van gebed. In verband met het virus en de maatregelen is het programma voorlopig dus nog wel onder voorbehoud. Tot op het laatst kunnen zich nog wijzigingen voordoen.

In Bulletin december stond, dat het gebedsuur op 20 januari vanuit De Waalse kerk komt. Dit is gewijzigd. De viering op 20 januari is in de **Parkstraatkerk**. De viering op zondag 16 januari is verplaatst naar de **Nieuwe kerk**.

Voelt u zich welkom om mee te doen en wilt u overwegen om juist in deze week eens aan te sluiten bij (of af te stemmen op) een kerk waar u normaal gesproken niet naartoe gaat? In het kader van de eenheid, bevelen we dat natuurlijk van harte aan!

Komende updates: www.weekvangebedarnhem.nl

Voor info en contact: info@weekvangebedarnhem.nl

Namens Raad van kerken Arnhem & Hart voor Arnhem,
Johannes Kon & Wim Bos

De rol van media bij complot denken en radicalisering

Bijeenkomst Thee met Thema in Oosterbeek i.v.m. corona uitgesteld naar volgende seizoen

De bijeenkomst van Thee met thema, die gepland stond op 23 januari in de Vredebergkerk in Oosterbeek, is vanwege de beperkingen t.g.v. de lockdown uitgesteld naar het volgende seizoen. De lezing over bovenstaand onderwerp, zou gehouden worden door Judith Möller. De organisatie houdt ons op de hoogte over de nieuwe datum.

Voor geïnteresseerden hieronder de informatie over de lezing:

De coronacrisis heeft in de maatschappij een verscheidenheid aan reacties opgeroepen. En reacties die soms ook extremer zijn dan je je eerst kon voorstellen. Niet vreemd, want een pandemie hebben we op deze manier nog niet eerder meegemaakt. Maar waar komen die reacties nu vandaan? De (sociale) media spelen daar natuurlijk een niet te onderschatten rol in. Maar hoe werkt dat dan precies? Maakt het wat uit wie welk

medium gebruikt? Welke patronen zijn daarin te zien? Welke groepen laten zich daarin meer of minder beïnvloeden? Is het inderdaad zo, dat (sociale) media zorgen voor toenemende polarisatie en misschien wel radicalisering? En hoe moet de politiek met fake news omgaan zonder de persvrijheid aan te tasten?

Dit soort vragen is het onderzoeksveld van Judith Möller, universitair docent Politieke Communicatie en Journalistiek (UvA). In haar onderzoek richt zij zich op de impact van sociale en digitale media op de democratie, en in het bijzonder de rol van algoritmes en kunstmatige intelligentie. Zij zet zich regelmatig in om haar onderzoek voor een breed publiek toegankelijk te maken.

U kunt deze lezing van Thee met thema dus in het **nieuwe seizoen** verwachten.
Informatie: Janneke de Vries, jannekedevries@upcmail.nl

Uit de landelijke en wereldwijde oecumene

door Bruno Vreeburg

Wereldraad van Kerken

De elfde assemblee van de Wereldraad van Kerken wordt van 31 augustus tot 8 september 2022 in Karlsruhe, Duitsland, gehouden. Het thema is: 'De liefde van Christus beweegt de wereld tot verzoening en eenheid'.

Dit is een bijzondere gebeurtenis, want een dergelijke assemblee is de grootste wereldwijde oecumenische manifestatie en zij wordt maar één keer in de zeven jaar gehouden. De vorige grote bijeenkomst was in 2013 in Busan, Korea. Vanwege de coronapandemie zit er nu zelfs een langere periode tussen.

Het thema van deze elfde assemblee roept op – zo schrijft de Nederlandse Raad van Kerken - tot een 'oecumene van het hart'. Het thema over Christus' liefde moet oproepen tot verzoening en tot hoop op een betere toekomst. 'Dan zullen hulpbronnen eerlijk worden verdeeld. Ongelijkheden zullen worden aangepakt. Menselijke waardigheid zal voor iedereen zijn weggelegd'. De assemblee zal veel gelegenheid bieden om hiertoe inspiratie op te doen.

Wanneer men geïnteresseerd is lees dan:

<https://www.raadvankerken.nl/nieuws/2021/02/elfde-assemblee-wereldraad/>

Er komen natuurlijk delegaties van de verschillende participerende kerken, maar de wereldraad schrijft ook: 'Everyone is welcome and interested participants from member churches, ecumenical networks and partner organizations are also welcome to participate', Kijk voor verdere informatie op: <https://www.oikoumene.org/about-the-wcc/organizational-structure/assembly>

Dit is wellicht een idee om over na te denken. Het is in ieder geval dit keer dichterbij dan Zuid Korea.

De Oecumene lezing van Peter Nissen

Deze lezing georganiseerd door de landelijke Raad van Kerken zal aan het thema van de assemblee van de Wereldraad gewijd zijn. Zij is uitgesteld en de nieuwe datum is op 13 mei 2022 van 15.00 tot 18.00 uur in Utrecht.

Zie voor verdere informatie:

<https://www.raadvankerken.nl/agenda/event/oecumenelezing-2022/>

Nationaal gebed voor vrede en verbinding

Dat we in Arnhem de nodige aandacht besteden aan Week van gebed voor eenheid van christenen is al elders aangekondigd.

Zie daarvoor: <https://weekvangebedarnhem.nl/>

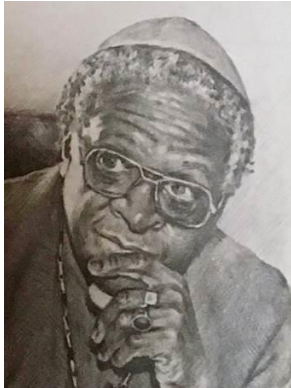
Aan de vooravond van deze week vindt op zaterdagavond 15 januari 2022 van 20.00 tot 21.30 uur een Nationaal Gebed plaats. De initiatiefnemers van een breed gezelschap van Kerken en oecumenische organisaties zijn getroffen door de verdeeldheid tussen mensen, in geloofsgemeenschappen en in de samenleving rond de aanhoudende coronacrisis. In het gebed wordt God gevraagd om vrede, verbinding, mildheid en eenheid. Het programma is live te volgen via www.nationaalgebed.nl en wordt verzorgd door de EO.

Korte berichten

- **Zin in de regio:** Zinnige activiteiten in de regio Arnhem voor mensen met een spirituele en/ of culturele interesse. U vindt het op www.zininderegio.nl Informatie en berichten plaatsen via info@zininderegio.nl
- **Brandbom zorgt voor zware schade aan Arnhemse kerk:** Voor de tweede maal is tijdens de laatste jaarwisseling met zwaar vuurwerk schade aangericht bij de Sint Nicolaaskerk in de wijk Presikhaaf. Er is vermoedelijk met een molotovcocktail gegoooid. Getuige Jan van Schuylenburg spreekt van een aanslag. Hij is vrijwilliger en lid van de geloofsgemeenschap Oase Arnhem, die gebruik maakt van de voormalige Rooms Katholieke kerk. Op camerabeelden is te zien dat de dader op 31 december rond 22.00 uur bij een ander op een scooter zit, afstapt, een voorwerp aansteekt en dat naar de houten deur van een bijgebouw werpt. De ontstane brand kon bijtijds worden geblust. De ontstane schade wordt geraamd op 1.000 tot 1.500 euro. (Bericht gedeeltelijk overgenomen uit De Gelderlander d.d. 6 januari 2022).
- **Corona:** I.v.m. de huidige lockdown is het onzeker in hoeverre de in dit Bulletin vermelde activiteiten doorgang vinden of gewijzigd kunnen zijn.
- **Week van gebed voor eenheid (wijziging):** De viering op zondag 16 januari is verplaatst naar de **Nieuwe kerk**. De gebedsviering op donderdag 20 januari is verplaatst van de Waalse kerk naar de **Parkstraatkerk**. Aanvang: 20.00 uur.
- **Coventrygebed, elke vrijdag 12.30-12.50 uur.** Het Coventrygebed is weer in de **Waalse kerk**. Iedereen is welkom! Samen bidden voor vrede en verzoening. Lees hier de achtergrond van het Coventry gebed: <https://jansbeekeklesia.nl/vieringen-in-jansbeek-eklesia/coventry-gebed/>
- **Oecumenelezing door prof. dr. Peter Nissen** is i.v.m. corona uitgesteld naar vrijdag 13 mei om 15.00 uur. Meer informatie vindt u op <https://www.raadvankerken.nl/agenda/event/oecumenelezing-2022/>
- **Bezinningsmoment in de Koepelkerk op dinsdag:** Elke dinsdag tussen 12.00 en 14.00 uur is er gelegenheid om tot rust te komen in de Koepelkerk. De kerk is open, je kunt binnenlopen, een kaarsje branden en een paar minuten of veel langer stil zijn om je te bezinnen, om ruimte te maken in je hoofd, om gewoon even niets te hoeven. Dit is een gemeenschappelijk initiatief van de Gereformeerde Kerk Vrijgemaakt en de Prot. Gem. Arnhem. Adres: Koepelkerk, Jansplein 60, Arnhem.
- Dagelijks zijn er veel activiteiten in **D3rde Verdieping** het centrum voor bezinning en ontmoeting. Informatie over onze activiteiten vindt u op www.d3deverdieping.nl U vindt ons in gebouw Rozet op de derde verdieping in lokaal 3.09

In memoriam Desmond Tutu

Wij zijn diep getroffen door het overlijden van voormalig aartsbisschop Desmond Tutu. Wij zijn dank en eerbied verschuldigd aan hem voor de wijze waarop hij het gebod van liefde voorleefde; vol vuur, vol geestdrift, vol vreugde.

Desmond Tutu was in 1988 de eerste ondertekenaar van het document waarop INLIA is gefundeerd: het Charter van Groningen. Een Charter waarin iedereen die het ondertekent partij kiest voor asielzoekers en vluchtelingen in nood. Vele honderden geloofsgemeenschappen tekenden het, in navolging van de aartsbisschop.

Zijn dochter Mpho - als predikant in haar vaders voetsporen getreden - sprak een paar jaar geleden op onze landelijke inspiratie dag, met een gloedvol betoog over verbinding. Wij boden haar destijds als dank een portret van haar vader aan. Onze gedachten gaan uit naar haar. Wij leven mee met haar en met al zijn naasten en wensen hen veel troost toe bij het verlies van deze grootse man.

De wijze waarop hij streed tégen onderdrukking, onrecht & apartheid en vóór vrede, tolerantie & medemenselijkheid zijn een blijvend voorbeeld voor ons. Wij zijn hem ten diepste dankbaar voor dit voorbeeld, dat onze zielen zal blijven verlichten.

Meer informatie: <https://www.inlia.nl/nl/nieuws/1232/in-memoriam-desmond-tutu>

Dit is een bericht van INLIA, Kerkelijke Relaties & Publieksvoorlichting te Groningen

Kerstgroet STIOC

Het zorgwekkende wereldgebeuren van pandemie, klimaatcrisis en migranten heeft de afgelopen maanden bij veel mensen geleid tot spanningen, conflicten en wantrouwen. De adventstijd nodigt ons uit tot bezinning, waarin het verlangen naar vrede met elkaar versterkt wordt. STIOC wenst u allen gezegende kerstdagen en een voorspoedig 2022.

STIOC - Stedelijke Internationale Oecumenische Contacten Werkgroep van de Raad van Kerken Arnhem

Secretariaat: Klaas Van der Hoek, email kvdhoek@telfort.nl

Chapel Leuchtenburg in Thuringen

Geestelijke verzorging in ziekenhuis Rijnstate

Gesprek met Ellen Enderlé, geestelijk verzorger

Dit gesprek met Ellen Enderlé is in het kader van het reguliere overleg met onze partners van de Raad van Kerken Arnhem (AV oktober 2021).

Ellen is opgeleid tot predikant / geestelijk verzorger met een protestantse achtergrond en werkt sedert 2020 in Rijnstate in een team van 5 mensen vanuit verschillende denominaties (protestant, katholiek, humanistisch en islamitisch). In de praktijk verdwijnen deze verschillen naar de achtergrond; in het werk van de geestelijk verzorgers staat de vraag naar zingeving centraal : "verticaal" denken ontstaat, als je "horizontaal" komt te liggen, stelt Ellen.

Tot deze tijd (oktober 2021) waren er op de zondagen vieringen, weliswaar met maar heel weinig bezoekers, omdat er dan maar weinigen in het ziekenhuis verblijven. Inmiddels heeft het management geadviseerd aan de Raad van Bestuur om de vieringen af te schaffen [inmiddels gerealiseerd]. en is ook het aantal fte's geestelijke verzorging (helaas) teruggebracht tot 3.

Naast de directe patiëntencontacten zijn volgende taken te onderscheiden :

- samenwerking met psychologen en maatschappelijk werkenden;
- toerusting van medewerkers om de zingevingsvragen te beantwoorden;
- er zijn veel meer digitale consulten gekomen - hoe deze aan de orde te stellen via digitale vieringen; digitale 'kaarsjeshoek'? "Radio Rijnstate" bestaat niet meer, maar we zijn wel op zoek naar audiomogelijkheden;
- omdat de patiënt meer betrokken wordt bij medische beslissingen, zijn de vragen over hoe het goede te doen ook urgenter.

Vragen aan Ellen Enderlé vanuit AV :

* Nemen patiënten hun eigen geestelijk verzorger mee ?

Antwoord: Ja, dat gebeurt. Ook omgekeerd komt voor. Soms is er onderling contact; soms ook niet.

* Wordt het team ook betrokken bij medisch-ethische kwesties?

Antwoord: Ja, er is een GV / ethisch adviseur in dienst voor 12 uur per week; het organiseren van het moreel/ethisch beraad behoort tot de taken van het team GV.

Een recent voorbeeld is een beraad over de kwestie, of je iemand mag vragen naar wèl/ niet gevaccineerd zijn. Op gebied van wetenschappelijk onderzoek bestaat er een medisch-ethische commissie.

* Zijn er ook interactieve sessies zoals gesprekskringen ?

Antwoord: Nee, tot voor kort wel binnen geriatrie en psychiatrie, maar die zijn momenteel gestopt. Voor de andere patiënten geldt, dat het vaak om kortdurende opnamen gaat : onderzoek en dan snel naar huis.

* Hoe staat het met het Stiltecentrum

Antwoord: Door de corona-maatregelen worden er geen meditatie-trainingen meer gegeven, maar de ruimte wordt wèl bezocht voor aansteken kaarsjes en aantekeningen in het schriftje.

Al met al wordt het team heel erg gewaardeerd in het ziekenhuis.

“Hoopvol Arnhem!”

Verkiezingslogan ChristenUnie Arnhem

De ChristenUnie is in Arnhem sinds 1994 een vaste waarde in de Arnhemse gemeenteraad. Ons uitgangspunt daarbij is om vanuit een bijbels perspectief politiek te bedrijven en ons zodoende in te zetten voor de bloei en groei van de stad.

Komend voorjaar, in maart 2022, vinden de gemeenteraadsverkiezingen plaats. Wij hebben daarvoor de slogan “Hoopvol Arnhem!” gekozen. De afgelopen jaren hebben wij geconstateerd dat het werk van onze partij in de gemeenteraad bij weinig christenen op het netvlies staat. Dat heeft er onder andere mee te maken dat we weinig contact met elkaar hadden. Om die reden hebben wij het initiatief genomen om komend voorjaar op bezoek te gaan bij Arnhemse kerken. Een “ChurchTour” waarbij wij in diverse kerken een avond organiseren, waarin leden en bezoekers van die kerk kennis kunnen maken met mensen die op de lijst staan en in gesprek gaan over onze standpunten.

Voor een dergelijk initiatief willen wij uiteraard eerst graag met jullie overleggen over de mogelijkheden om een dergelijke tour te organiseren en een avond in de eigen kerk te houden.

Dit initiatief staat niet op zichzelf. Wij willen in de komende raadsperiode regelmatig contact hebben en houden met de Arnhemse kerken en daar een structurele relatie mee opbouwen. Daar willen we ook graag met jullie over van gedachten wisselen.

Rick Jansen zal binnenkort de kerken opbellen om samen te bespreken welke mogelijkheden er zijn.

Namens de ChristenUnie Arnhem,
Rick Jansen
Nathalie Nede Campagneleider Lijsttrekker
E-mail: jansen.rick@gmail.com Tel. 06 170 400 29

Colofon

Bulletin is een uitgave van de Raad van Kerken Arnhem.

Voorzitter: Johannes Kon (aris.kon.arnhem11@gmail.com)

Secretaris: Bruno Vreeburg (vrrar2010@gmail.com)

Opmaak: Gerrit Koning

Coördinator columns: Kees Tinga

Eindredactie: Dagelijks bestuur

Alle in Arnhem gevestigde christelijke kerken en geloofsgemeenschappen kunnen in de Raad vertegenwoordigd zijn indien ze de uitgangspunten en doelstellingen onderschrijven. Voor een overzicht van organisaties en activiteiten is een brochure beschikbaar.

Kopij voor het februarinummer inzenden vóór 3 februari 2022 aan
bulletin.rvkarnhem@gmail.com

Het volgend bulletin verschijnt op 9 februari 2022.

Deze nieuwsbrief wordt verzonden naar 385 emailadressen.

De Raad van Kerken te Arnhem heeft een eigen website: www.rvkarnhem.nl

Het bankrekeningnummer is NL90INGB 0000 87 14 97 t.n.v. Vereniging Raad van Kerken Arnhem.

Reacties op dit bulletin kunt u mailen naar onze voorzitter of onze secretaris of naar bulletin.rvkarnhem@gmail.com